

Сценарій літературно – тематичного вечора «ЗУНР – провісниця держави Україна»

(до 100-річниці утворення ЗУНР)

Святково прибрано зала. Влаштовано книжкову виставку «У боротьбі за Українську ідею».

Заставка «марш січових стрільців» Відоплясова

Ведучий 1

І знов, і знов - у котрий раз!
Зійшлися ми в одній родині,
Щоб пом'янути славний час,
Коли в офіру Україні
Себе принесли кращі з нас.
І хай почує вся земля
Що схилину калину підіймаєм!

Пісня-кліп «Ой у лузі червона калина»

Ведучий 2

Земле моя, кров'ю предків полита.
Земле в садах – у вінках!
Скільки топтали ворожі копита
Лоно твоє у віках!

Ведучий 3

Але підводилась ти нездоланна,
За всі стихії грізніш.
Гнала боярина, пана і хана
За свій прадавній рубіж!

Ведучий 4

Завжди вставала ти, непереможна,
З попелу, згарищ, руїн:
Гнала і полчища й орди ворожі
Геть до їх диких країн!..

Ведучий 1

Бо лиш одна Вкраїна – мати,
Де хвилі неба голубі!
За неї жити і страждати,
За неї вмерти в боротьбі.

Пісня « О,Україно»

Ведучий 2

Пригадаймо: золотіла осінь,
Застеляла жовтим листям княжий Львів.
Із війни ішли батьки голодні й босі,
Їх обов'язок у рідне місто вів.

Ведучий 3

А як перший сірий ранок листопада
Понад вежі простягнув своє крило,
Львів побачив українську рідну владу,
Рідним прапором обвив своє чоло.

Ведучий 4

А українські учорашні ще жовніри
З синьо - жовтими стрічками на шапках,
З серцем, повним сонця радості і віри,
Поспішали звідусіль під рідний стяг.

Ведучий 1

То були вони, герої славні наші,
Рідні наші то діди й батьки були,
Що життя своє і сили якнайкращі
В подарунок Батьківщині віддали.

Ведучий 2

Стільки років відлетіли журавлями
Стільки років, наче ріки, відпливли,
Але спомини лишалися між нами,
Наче сонце нам просвічують з імлі .

Ведучий 3

І куди б не носила доля світом,
І куди б не гнала нас із рідних хат
Нам залишиться священним заповітом
Вісімнадцятого року Листопад.

Ведучий 4

Історія України,... Забуті імена, викреслені з пам'яті цілі сторінки, зруйновані могили, поламані хрести, понищені церкви. Сьогодні ми хочемо воскресити в пам'яті одну із забутих сторінок нашої історії — про українських січових стрільців — проголошення 1 листопада 1918р. ЗУНР та її збройних сил УГА, зародком, яких були УСС.

Ведучий 1

Створені в розгар першої світової війни легіони січових стрільців — це була армія справжніх інтелігентів, носіїв високих ідей і благородних ідеалів .

Пісня «Гей там на горі січ іде»

Ведучий 2

УСС — єдина армія того жорстокого часу, якій ні тодішні, ні пізніше противники ніколи не закинули жодного факту звірств, мародерства, насильництва щодо полонених чи населення.

Ведучий 3

Восени і взимку 1914 р. навесні 1915 р, легіон успішно вів воєнні дії в Карпатах проти царських військ, зокрема на горах Ключ, Маківка, в боях за Тухольку, Самбір, Стрий, де стрільці вкрили себе невмирущою славою.

Ведучий 4

Густо падали жертви під час кровопролитих боїв, густо росли білі березові хрести на стрілецьких могилах, однак на зміну полеглим вливалися свіжі сили із числа добровольців. Ніщо не могло зупинити бажання вибороти кращу долю для свого народу.

Ведучий 1

У своєму зверненні до народу стрільці заявляють «Ми пішли в цю світову завірюху лише тому, щоби наша Україна в часі сего всесвітнього смертельного спорту могла проголосити, що є і хоче бути, хоче мати своє місце під сонцем. Коли ще тривожить нас лиш ся думка чи жертва крові принесе користь Україні, чи ті могили наших товаришів, найкращих синів України, які виростають слідом за нами від далекого Закарпаття аж до подільських степів — спричиняються до поправи незavidної долі нашого народу, приспішать зірвання ганебних кайданів неволі».

Ведучий 2

У 1915-1917 роках Українські січові стрільці вели кровопролитні бої на подільській землі, щедро скроплюючи її своєю кров'ю.

Ведучий 3 Важко знайти село чи місто між Золотою Липою та Збручем, де не було б стрілецьких могил.

Ведучий 4 Сотні юних патріотів впало на схилах гори Лисоні, що біля Бережан, під селами Конюхи, Куропатки, Семанівці.

Ведучий 1 Не дивлячись на заборону крізь довгі роки поневірянь і забуття своєї історії, народ не забув стрільців, наділив їх любов'ю, пошаною і величною зворушливою піснею.

Пісня « Зелений дубочку»

Ведучий 2. Стрільці — це наша гордість, наша честь, наша слава.

Ведучий 3

Так гордо, так пишно рядом виступають,
Чола їх завзяті скрасили вінці,
Як орли до сонця свій зір направляють —
Се наші кохані січові стрільці.
Чи може, не правда, що груди зі сталі?
Що серце в грудях молотом б'є,
Що в бою, як горде козацтво вмирили
За волю України давали життя?
Добудете волю, хоч кат скаженіє,
Хоч рад би сточити геть всю нашу кров,
І в бою за волю рука не зомліє,
Бо в бій сей веде до України любов.

Ведучий 4

Здобувши гарт у горнилі першої світової війни легіони українських січових стрільців стали ядром майбутньої Української Галицької Армії, яка на цей раз захищала справжню незалежність і волю рідного і відродженого краю.

Ведучий 1

Листопадовий переворот у Львові і на провінції здійснили 1410 стрільців при 60 старшинах.

Ведучий 2

Збройний виступ українців 1 листопада 1918р. очолений Дмитром Вітовським і забезпечив проголошення ЗУНР. Мета УСС з якою вони йшли на боротьбу в 1-й світовій війні, ними ж була досягнута.

Ведучий 3

257 днів проіснувала ЗУНР. З 1 листопада 1918р. до 15 липня 1919р. і впала під переважаючими силами ворогів і в першу чергу поляків.

Кліп «Марш Січових Стрільців» Відоплясова

Вірш.

Вже останні ідуть через наше село
Боже, боже, як тяжко... останні і ...
Скільки їх за два дні оттуди перейшло
Всі померкли, як зіроньки раннії
Перебігти б спитать... Гей, не попросить води.
Тільки коні храплять з непокою.
А за ними пожар зацвітає, мов мак,
Хтось іде вогняними ногами.
Задрижало село і заплакав байрак,
Заридали вітри над лугами.

Переїхали вже. Гей, постійте на мить!
Хто ж цей смуток у радість оберне?
Не говорять... Ідуть... Тільки зброя дзвенить.
«Як не ми, то хоч слава поверне!»

Ведучий 4

Здесяткована, озброєна до зубів, випестувана антантою у Франції армія польського генерала Галлера, змусила УГА в липні 1919 року підступити за Збруч, перейти на Східну Україну.

Пісня «Там на горі на Маківці».

Ведучий 1

Дворічна боротьба українського народу за незалежність закінчилася трагічною поразкою. Перейшовши в Східну Україну УГА опинилась в гак званому чотирикутнику смерті і змушена була скласти зброю.

Ведучий 2.

Лише невеликій частині вдалось повернути в Галичину і більшість з них були інтерновані у концентраційних таборах, звідки повернулись лиш одинокі.

Ведучий 3.

Понад сорок тисяч 17-ти, 18-ти, 20-ти річних юних безвусих синів нашої знедоленої Галичини, що в буревісний 1918 рік підняли свої голови, віддали своє життя за волю, за кращу долю народу, за Україну.

Кліп пісня- марш «Україна» (Чорними хмарами)

Ведучий 4.

Історії ж бо пишуть на столі,
Ми ж пишем кров'ю на своїй землі.
Ми пишем плугом, шаблею, мечем.
Піснями і невільницьким плачем,
Могилами у полі без імен.

Ведучий 1

Могили. В них наша історія, слава і честь,
В них нашої долі покривджені мощі,
Народе полеглий, слава й честь
Народе живущий, нема тобі прощі.

Ведучий 2

Могили: Скільки їх по безкраїх полях України, по лісах, по лісових нетрях, по горах, іменних і безіменних, закинутих, забутих людьми і Богом.

Вірш

Серед поля широкого
Попід гаєм скраю,
Там стрілецька могилонька
Забута стояла.
Мала, мала, невисока,
Заросла травою,
Там стрільчика поховали
Як загинув в бою.
Розійшлися два табори,
І війна скінчилась,
А під гаєм забутая могилка лишилась.
Тихо, глухо кругом неї,
Сумно тут довкола,
Хрест дубовий похилився із жалю додолу.
Пасло дівча три корови
У полі під гаєм.
Поглянуло на могилку —
та сплакало з жалю.
Бо братчика нагадало, що загинув в бою, —
І його десь поховали,
Отак, в чистім полію.

Ведучий. Поплакала і блавату
синього нарвала,
І з братчиків і дзвіночків
Віночок сплітала.
Сплела вінок барвний, красний, І
з цвіття живого.
Уквітчала ним могилу
Братчика чужого.
І тихенько помолилась,
і мов відмінилась, —
А могилка не та стала
і мов звеселилась.
І зозулька на край гаю
Вилітати стала.
І щоранку щастя — долю
Комусь-то кувала.
Кому, кому — питаєте,
Тій любій дівчині,
Що стрілецьку могилоньку
Уквітчала нині.

Ведучий 3 Не перелічити усіх місць нашої скорботи.

Ведучий 4.

Вороги української нації добре знали, що народ, в якого жива історична пам'ять — це ще не бидло, не раби, а сконцентрована сукупність національного люду, котрий кожної вдячної історичної миті може прокинутися і болем пам'яті подесятирять сили і знову стати на свій захист.

Ведучий 1.

Тому — то почалась нечувана у своєму бузувірстві і антигуманності друга війна проти Українських січових стрільців — війна з їхніми могилами.

Ведучий 2.

Для комуністичних верховодів стрільці були страшні не тільки живі, а й мертві. І щоб не викликати симпатії до учасників визвольної боротьби, на їх могили пустили бульдозери, які знищили, зрівняли їх з землею, дорогі нам могили.

Ведучий 1

І здавалось, пропало все, що зникне слід по нашому стрілецтву. Та лишилося те, що в народі убити ніколи не можна лишилася вічно жива солов'їна стрілецька пісня.

Пісня «Не сміє бути в нас страху»

Ведучий 2.

Стрілецтво дало нам не тільки невмирущі приклади боротьби за волю України, а й дало нам цілу плеяду легендарних поетів, художників, скульпторів, композиторів, письменників, артистів.

Ведучий 3

І нині і вічно співатиме український народ їх пісні «Ой у лузі червона калина», «Чуєш брате мій», «Ой видно село», «Бо війна, війно» і багато інших маршових, любовних, жартівливих пісень.

Ведучий 4

Це Роман Купчинський, Михайло Гайворонський, Левко Легкий, Лесь Курбас, Іван Балюк, Мирослав Ірчан, Юра Шкремелюк та багато інших.

Ведучий 1.

Безмежно люблячи Україну, бажаючи її щастя і бачити її вільною, незалежною державою багато з тих, хто вижив у страшній воєнній кудерлесії, закінчивши на Заході студії вищої освіти, повіривши більшовицькій пропаганді, повернулись на Україну, де згодом були знищені на Соловках та інших сталінських таборах смерті.

Ведучий 2

Кров стрілецьку ніхто не змив і не змиє. Нею навіки записалася сторінка нашої славної історії. Кров стрілецька записалась пам'яттю у на ших серцях.

Ведучий 3. Будемо жити і виживати — така доля нашої нації. Через дар пам'яті бути невмирущими.

Пісня «Поставали школярйки» або «Гей, школярйки-соколики».

Ведучий. Єднаймося, брати-галичани,

Не час на роздори, не час.

Бо нам ще великдень настане,

і доля всміхнеться до нас!

Від Чорного моря до синіх Карпат —

Одна нероздільна родина

Без панства, без рабства,

насильства і зрад —

Одна самостійна Україна.

Ведучий 4

Вставай, Україно, вставай,

Виходь на дорогу свободи,

Де грає широкий Дунай,

Де ждуть європейські народи.

Вставай та кайдани порви,

Дай познак ясніший від грому,

Що ти не рабиня Москви,

Й рабинею не будеш ніколи.

Вставай, Україно, вставай,

Єднай Чорне море й Карпати,

І свій переболений край

Не дай ворогам розламати.

Вставай та здіймай знамено

Вселюдської згоди й любові, —

Щоб волі святої вино

Спожити без помсти і крові!

Хор виконує пісню «Ой у лузі червона калина».

